HADİS USULÜ DERSLERİ

www.hadisusulu.com facebook: /HadisUsulu twitter: @HadisUsulu 31 Mart 2015

DERS

7

HADİS İLMİNİN ÖNEMLİ ALT DALLARI (1)

Önceki derslerimizde, sünnet ve hadis usulü tanımlarından, Hz. Peygamberin ayetlerle sabit vazifelerinden, hadis usulünün dönemleri ve ilk eserlerinden bahsetmiştik. Bugün ise, hadisin önemli bazı alt dallarından bahsedeceğiz. Çağdaş akademik çalışmalarda bazı konular hadisin alt dalı niteliğinde değerlendirilmektedir. Hadis İlminin alt dallarını belirlerken bu ölçütler esas alınmıştır. Değişik kitaplarda, elli ile yüz arasında değişen sayılarla ifade edilen hadis ilimleri arasından alt bilim dalı olarak niteleyebileceklerimiz şunlardır:

Hadis Tarihi

Hadis Tarihi, hadisin Peygamberimiz döneminden günümüze kadar geçirdiği serüveni, hadisle ilgili yapılan her türlü çalışmayı zaman ve mekân düzleminde, sebep sonuç ilişkileri içinde, yani **Tarih Biliminin ölçütleri** doğrultusunda ele alır.

Ricâl İlmi (Cerh ve Ta‘dîl)

Ricâl, Arapçada adam, kişi anlamına gelen **racül** kelimesinin çoğuludur. Bu ilme ricâl ilmi denmesinin sebebi hadisi nakleden kişileri, yani **râvîleri** kendisine konu edinmesi sebebiyledir. Ricâl ilmi, hadis râvîleri hakkında, hadis rivayetine ehil olup olmadıklarını belirlemeye yönelik gerekli her türlü bilgiyi derlemek, korumak ve değerlendirmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Ricâl İlmi'nin bir diğer adı da **Cerh ve Ta‘dîl** İlmi'dir. **Cerh** yaralama, suçlama, **ta‘dîl** ise düzgün ve kusursuz kabul etme anlamına gelir. Hadis ilminde cerh, râvîler hakkında olumsuz kanaat belirtme; ta‘dîl ise râvîler hakkında olumlu kanaat belirtme anlamında kullanılır.

İlelü'l-Hadîs İlmi

İlel, Arapça sebep, hastalık ve kusur anlamlarına gelen illet kelimesinin çoğuludur. Hadis ilminde illet, ilk bakışta sahih görünen hadislerde ancak derin bilgi ve tecrübe sahibi hadis uzmanlarının görebileceği **gizli kusur** anlamına gelir. Bu tür gizli kusur taşıyan hadislere **Muallel veya Ma‘lûl Hadis** denir. İlelü'l-Hadîs İlmi hadislerdeki bu tür gizli ve fark edilmesi zor kusurlarla ilgilenen bunları bulmayı ve düzeltmeyi amaçlayan bir ilim dalıdır.

Ğarîbü'l-Hadîs İlmi

Ğarîb kelimesi Arapçada, tek, yalnız, kendi türü içinde benzeri olmayan, gurbette olan gibi anlamlara gelir. Bu kelime Türkçede de garip şeklinde benzer anlama kullanılmaktadır. Hadis İlminde Ğarîbü'l-Hadîs dendiğinde, **az kullanıldığı, yaygın olmadığı ya da manâsı kapalı olduğu için anlaşılması zor** olan kelimeler ve bunları konu edinen ilim dalı anlaşılır.

Devam edecek inşaAllah...